

Årsrapport 2011

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är inte helt tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN

Revisionskontoret

www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 D, 1 tr

Postadress: 105 35 Stockholm

Telefon: 08-508 29 000

Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN

SID 1 (1)
DNR 350-50/2012
2012-03-13

Till
Utbildningsnämnden

Revisorerna för utbildningsnämnden har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2011. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och återopar revisionskontorets årsrapport för utbildningsnämnden.

Revisorerna ser synnerligen allvarligt på att nämnden, trots tidigare påpekanden, inte har tillräckligt säkra rutiner för hantering av skyddade personuppgifter.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2012-08-31.

Stockholm den 13 mars 2012

På revisorernas vägnar

Bengt Leijon
Ordförande

Staffan Brunborg
Sekreterare

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är inte helt tillfredsställande

Revisionskontoret bedömer att nämndens ekonomiska resultat är tillfredsställande. Bokslutet redovisar ett nettounderskott på 51 mnkr före och ett nettoöverskott på 23 mnkr (0,2%) efter resultatöverföringar. Utgående resultatfonder uppgår till 180 mnkr vilket är en minskning med 74 mnkr jämfört med föregående år.

Revisionskontoret bedömer i likhet med nämnden att de verksamhetsmässiga målen endast delvis har uppnåtts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen vad gäller kunskapsresultat och förutsättningar för kunskap och lärande (studiero mm) delvis har uppnåtts. Dock visar grundskolan en förbättring sett till utvecklingen de senaste åren och då särskilt i de lägre årskurserna. För gymnasieskolan visar motsvarande jämförelse på små variationer mellan åren.

Nämnden bidrar delvis till att fullmäktiges miljömål och det personalpolitiska målet uppnås. För övriga fullmäktigemål redovisas måluppfyllelse.

Nämnden bedöms ha uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet. I huvudsak har nämnden också genomfört fullmäktiges aktiviteter för att nå målen.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Nämnden har i huvudsak ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet. Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges mål och uppdrag. Revisionskontoret vill dock framhålla att risken är stor att nämndens målstyrning och prioriteringar blir otydliga med det stora antalet indikatorer som nämnden har för sin verksamhet. Vidare kan enligt revisionskontoret de nationella målen behöva tydliggöras mer i den övergripande styrningen av nämndens verksamhet. Nämndens uppföljningssystem överensstämmer med fullmäktiges och stadens övergripande regler.

Prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter bedöms som tillfredsställande. Enheternas prognoser har också förbättrats jämfört med föregående år.

Under året har ett stort arbete lagts ner för att skapa goda förutsättningar för implementering av det nya regelverket som började gälla för grund- och gymnasieskolan fr.o.m. höstterminen 2011.

Revisionskontoret granskade år 2010 nämndens tillsyn och kontroll av enskilt drivna förskolor. Granskningen visade att det fanns brister i styrning och uppföljning. I nämndens nya organisation har resurser för tillsynen förstärkts. Antalet tillsyner har också fördubblats under hösten jämfört med under våren 2011.

Revisionskontoret har granskat samverkan mellan förskola, skola och socialtjänsten. Granskningen visade att det finns brister som gör att arbetet med att implementera stadens nya riktlinjer behöver intensifieras. Utbildningsnämnden har en viktig roll som pådrivande och stödjande i det arbetet.

Revisionskontoret har följt upp skolinspektionens granskningar föregående år avseende mottagande i särskolan och skolpliktsbevakningen. Tillräckliga åtgärder har vidtagits när det gäller mottagande i särskolan. När det gäller skolpliktsbevakningen har åtgärder vidtagits men de nya rutinerna har inte implementerats ännu.

Revisionskontoret har också följt upp tidigare granskningar avseende arbetet mot mobbning och annan kränkande behandling. Granskningen har visat att arbetet är ett prioriterat område i nämndens verksamhet. Ny tydligare lagstiftning har också bidragit till att utveckla arbetet. Några utvecklingsområden har identifierats som revisionskontoret anser är viktiga att utveckla/arbete vidare med.

Revisionskontoret bedömer i likhet med tidigare år att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig i nämndens verksamhet. Bedömningen baseras på revisionskontorets tidigare rekommendation att nämnden behöver systematisera arbetet kring den interna kontrollen på alla nivåer i organisationen. Internkontrollarbetet behöver också tydliggöras i nämndens styr- och uppföljningssystem.

I de granskningar som revisionskontoret genomfört avseende interna kontrollen framkommer brister. Särskilt kan nämnas granskningen av skyddade personuppgifter. Nämndens rutiner för att hantera skyddade personuppgifter bedöms inte vara tillräckligt säkra. Revisionskontoret ser allvarligt på att inte tillräckliga åtgärder vidtagits efter revisionskontorets granskning år 2008.

Revisionskontoret har identifierat brister vad gäller framför allt den interna kontrollen. Nämnden har en ny förvaltningsorganisation från halvårsskiftet 2011 och ett arbete pågår med att se över former för styrning och uppföljning utifrån nämndens olika uppdrag. Mot den bakgrunden bedöms styrning, uppföljning och kontroll sammantaget som tillräcklig.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Revisionskontoret bedömer att nämndens bokslut och räkenskaper för år 2011 är rättvisande.

Rapportförteckning:

Årsrapport 2011 för utbildningsnämnden (nr 30, mars 2012)

Samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa (nr 9, november 2011)

Granskning av persontransporter och skolskjutsar (nr 7, september 2011)

Innehåll	Sid
----------	-----

1	Årets granskning	1
2	Nämndens resultat.....	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.2	Verksamhetens resultat.....	4
3	Styrning, uppföljning och kontroll	10
3.1	Nämndens styrning och uppföljning under året	10
3.2	Intern kontroll.....	13
4	Nämndens bokslut och räkenskaper	19

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Revisionskontorets bedömningskriterier
<i>Bilaga 2</i>	Revisionsrapporter under perioden april 2011-mars 2012

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av utbildningsnämnden verksamhet avseende år 2011.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapport och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

De förtroendevalda revisorerna har under året besökt Hässelbygårds högstadium. Det är en F-9 –skola.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2011 – mars 2012 redovisas i *bilaga 2*.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är inte helt tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2011:

	Budget 2011	B o k s l u t 2 0 1 1			Budget- avvikelse 2010
Mnkr		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	14 351,5	14 466,0	-114,5	-0,8%	99,1
Intäkter	1 617,8	1 686,0	68,2	4,2%	-2,5
Verksamhetens nettokostnader	12 733,7	12 780,0	-46,3	-0,4%	96,6
Avskrivningar	34,9	40,2	-5,3	-15,2%	5,4
Internräntor	4,2	3,8	0,4	9,5%	3,1
Driftbudgetens nettokostnader	12 772,8	12 824,0	-51,2	-0,4%	105,1
Justerat netto, efter resultatöverföringar		12 750,2	22,6	0,2%	66,1
Investeringsplan					
Utgifter	90,0	67,4	22,6	25,1%	21,9
Inkomster					
Nettoutgifter	90,0	67,4	22,6	25,1%	21,9

Utbildningsnämnden redovisar ett nettounderskott jämfört med budget på 51,2 mnkr (0,4%) före resultatöverföringar.

Kostnaderna (exklusive kapitalkostnader) uppgår till 14 466 mnkr, vilket innebär ett underskott på 114,5 mnkr (0,8 %) jämfört med budget. Överskottet föregående år (99 mnkr) berodde till stor del på de stimulansmedel som nämnden fick sent på året för investeringar i IT. Enheterna förde till stor del över dessa medel till år 2011 via sina resultatfonder.

Intäkterna uppgår till 1 686,0 mnkr, vilket innebär ett överskott på 68,2 mnkr (4,2%) jämfört med budget. Ökade intäkter från försåld verksamhet och ökade statsbidrag är förklaringar.

Nämndens resultat har påverkats negativt av att nämnden i överenskommelse med stadsledningskontoret beslutat att inte fakturera 35 mnkr avseende kostnader som nämnden haft för stimulansbidrag för utbyggnad av fristående förskolor.

Verksamhetsområdenas ekonomiska resultat

Förskoleverksamheten (fristående verksamhet) redovisar ett underskott på 14,6 mnkr¹. Underskottet förklaras i sin helhet av den överenskommelse som nämnden gjort med stadsledningskontoret att inte fakturera 35 mnkr avseende stimulansbidrag för utbyggnad av förskola. Om denna överenskommelse inte gjorts hade verksamhetsområdet redovisat överskott. Dessutom har intäkter från stadsdelsnämnderna till grundskolor som bedriver förskola, felaktigt bokförts på verksamhetsområde grundskola.

Grundskola inklusive fritidshem redovisar ett nettounderskott om 96,2² mnkr före och ett nettounderskott på 52,2 mnkr efter resultatöverföringar. Samtidigt redovisar *grundsärskolan* ett nettoöverskott på 75,5 mnkr. Kostnaderna för särskoleelevers fritidshemsplatser har redovisats under grundskolan medan budgeten har legat under grundsärskolan. Det samlade underskottet för grundskolan inklusive grundsärskolan uppgår till 20,3² mnkr efter resultatöverföring och finns i huvudsak inom den kommunala grundskolan. Orsaker till skolornas underskott är bl.a. lägre socioekonomiskt tilläggsanslag än föregående år och ökade kostnader för skolskjuts.

Gymnasieskolan redovisar ett nettounderskott på 12,2 mnkr före och ett nettoöverskott på 5,8 mnkr efter resultatöverföringar mellan åren. Gymnasieverksamheten i kommunal regi redovisar ett underskott på 13,9 mnkr före och ett överskott på 5,1 mnkr efter resultatöverföringar. Gymnasieskolorna har haft svårigheter att anpassa verksamheten till det minskade elevunderlaget.

Gymnasiesärskolan redovisar ett nettoöverskott om 1,9 mnkr. Stockholmselever i fristående verksamhet och i andra kommuner redovisar ett underskott på 5,8 mnkr. Ökade skolskjutskostnader är en förklaring. Att verksamhetsområdet totalt sett redovisar överskott beror på att kostnader för gymnasiesärskolan delvis redovisas under gymnasieskolan.

Nämnd och övergripande verksamhet redovisar ett underskott om 1 mnkr före och ett överskott om 7,8 mnkr efter resultatöverföringar. Fonden avser uppdragsavdelningen för lärande och elevhälsa.

Av redovisningen ovan framgår att redovisningen på verksamhetsområde inte är tillförlitlig. Revisionskontoret anser att förvaltningen behöver se över budget- och redovisningsprinciperna så att följsamhet blir bättre.

¹ Efter justering av felaktig prestationsjustering om 1 mnkr.

² efter justering för felaktig prestationskompensation på 3 mnkr.

Resultat- och anslagsenheter

Inom kommunens *grundskolor* var 101 skolor resultatenheter år 2011. Av dessa redovisade 80 resultatenheter överskott och 18 resultatenheter redovisade underskott. Resultatenheterna hade utgående resultatfonder på 129,6 mnkr, vilket är en minskning med 47 mnkr (36%) jämfört med föregående år. Antalet resultatenheter fortsätter att öka 2012 med netto 6 resultatenheter.

Inom *gymnasieskolan* var 17 skolor resultatenheter 2011. Av dessa visade 11 skolor överskott och 6 underskott. Resultatenheterna hade utgående fonder på 29,7 mnkr, vilket är en minskning med 18 mnkr (38%) jämfört med föregående år. I bokslutet föreslås att en anslagsenhet omvandlas till resultatenhet.

Utöver resultatenheter inrymmer nämndens verksamheter även ett antal skolenheter som klassificeras som anslagsenheter. Inom denna grupp finns exempelvis skolenheter som avvecklats som resultatenheter till följd av upprepade underskott. 2011 fanns 20 grundskolor som redovisade ett underskott på 26,9 mnkr och 8 gymnasieskolor som redovisade ett underskott på 23,7 mnkr.

Investeringar

Av budgeterade investeringsmedel om 90 mnkr har 67,4 mnkr använts under året bl.a. för inköp av digitala verktyg, tillgänglighetsanpassningar samt kapacitetshöjande åtgärder.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2011 inte helt har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden inte helt har nått sina mål för verksamheten. Nämnden bedöms dock ha uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål "Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald" har uppnåtts. Arbetet med att vidareutveckla "Jämförservice" har fortsatt. Beskrivande texter om skolan har standardiserats. Under året har också en modell för presentation av utbildningsresultat i gymnasieskolan tagits fram där jämförelser görs utifrån elevernas kunskapsstillväxt under tiden på respektive skola. Driftsättning planeras under våren 2012. Nämnden har i årets verksamhetsberättelse också redovisat jämförande analyser på koncernnivå mellan fristående skolor och kommunala skolor vad gäller kunskapsresultat och andra förhållanden.

Huvuddelen av nämndens verksamhet omfattas av kommunfullmäktiges verksamhetsmål "Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas". Nämnden har under detta mål sex egna mål som knyter an till de nationella målen t ex "skolan ska ge samtliga elever förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt utifrån läroplansmålen".

Nämnden bedömer att KF:s mål delvis har uppnåtts och av nämndens sex mål inom detta område bedöms två ha uppnåtts och fyra delvis. Revisionskontoret delar den bedömningen. Av 17 KF indikatorer har årsmålen för 2 indikatorer uppnåtts, 13 har uppnåtts delvis och 2 inte alls. Av KF:s sju aktiviteter inom detta område har två inte genomförts ännu. De sistnämnda gäller en kartläggning av placerade barns skolsituation och att utreda möjligheten till en skolakut för akuta placeringar av elever i grundskolan. Arbetet med dessa fortsätter under 2012. Av nämndens egna indikatorer (37 stycken) har 10 uppnåtts, 23 delvis och 4 inte alls.

Kunskapsresultaten inom grundskolan på koncernnivå redovisar en svag positiv trend från nedgången 2010. Variationerna på skolnivå är stora. Ett 20-tal skolor har mycket låga kunskapsresultat och för dessa har en strategi för skolutveckling tagits fram, se nedan. Gymnasieskolan redovisar små förändringar mellan åren.

I det följande redovisas vissa kunskapsresultat för avgångseleverna i grundskolan respektive gymnasieskolan.

Åk 9 i grundskolan: Utfall 2011 med jämförelser 2010-2007

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2011	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007
Andelen behöriga till nationella program (KF)	90,0	88,1/88,0 1)	87,3	88,9	88,3	87,6
Andelen som nått målen i samtliga ämnen (KF)	78,0	77,0	75,0	76,9	73,8	74,0
Genomsnittligt meritvärde (UN)	225,0	223,7	219,9	223,0	221,7	217,9

1) Ny lägsta behörighet till gymnasiets nationella program är godkända i betyg i fem valfria ämnen förutom svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska.

Utfallet för KF:s indikatorer avseende kunskapsresultaten i åk 9 ovan blev lägre än fullmäktiges årsmål. Jämfört med 2010 är det en förbättring, men i jämförelse med 2009, som var ett trendbrottsår, har endast "genomsnittligt meritvärde" förbättrats.

För nämndens övriga indikatorer som mäter grundskolans kunskapsresultat (totalt 11)³ har årsmålen uppnåtts för 3 indikatorer som alla avser årskurs 3.

Åk 3 i gymnasieskolan: Utfall 2011 med jämförelser 2010-2007

Indikator	Årsmål 2011	Utfall 2011	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007
Andelen elever med grundläggande behörighet till högskola och universitet (KF)	94	89	88	92	89	87
Andelen med minst G i alla kurser vid vårterminens slut exkl.IV(KF)	70	66	67	67	65	61
Andelen som fullföljde utbildningen inom 4 år exkl. IV (KF)	84	81	83	82	82	81
Betygsmedelvärde för elever med slutbetyg (UN)	15,5	15,2	15,3	15,1	15,0	14,8

Utfallet för KF:s årsmål för kunskapsresultat avseende åk 3 i gymnasieskolan ovan blev lägre än fullmäktiges årsmål. Utfallet visar på små variationer mellan åren. Utfallet för andelen som fullföljde utbildningen inom 4 år har försämrats jämfört med föregående år och ligger på samma nivå 2011 som 2007. Studieavbrotten har ökat från 788 elever 2010 till 1 108 elever 2011.

För övriga indikatorer som mäter kunskapsresultat inom gymnasieskolan (totalt 12)⁴ har merparten delvis uppnåtts.

Nämnden har antagit en strategi för skolutveckling för grund- och gymnasieskolor med låg måluppfyllelse (Strategi för skolutveckling i Söderort och på Järfältet 2010-12-09). Skolorna har fått uppdrag att omsätta strategin i handlingsplaner i januari 2011 och en avstämning kommer att ske i juni 2012. Förvaltningen har gett skolorna särskilt utvecklingsstöd. I förvaltningens nya organisation har också grundskoleavdelningen förstärkts med ytterligare tre grundskolechefer.

När det gäller fullmäktiges övriga indikatorer som rör förutsättningar för kunskap och lärande har merparten av dessa delvis uppnåtts. Särskilt kan nämnas indikatorerna för ”studiero” i grundskolan och gymnasieskolan som trots låga målvärden har delvis uppnåtts. När det gäller årsmål för ”trygg i skolan” uppnås målet i grundskolan men inte i gymnasiet. Årsmål för ogiltig frånvaro uppnås inom grundskolan men inte inom gymnasieskolan.

När det gäller fullmäktiges övriga verksamhetsmål så har målet ”Stockholms livsmiljö ska vara hållbar” uppnåtts delvis. Även ”Stockholms stad som arbets-

³ 5 KF indikatorer och 6 nämndsindikatorer

⁴ 4 KF indikatorer och 8 nämndsindikatorer

givare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten” har uppnåtts delvis. För övriga KF:s mål bidrar nämnden till måluppfyllelse.

Efterlevnad av lagar, regler och föreskrifter

Stadens utbildningsinspektörer

Under läsåret 2010/2011 har 22 förskolor inspekterats varav 16 kommunala, 38 grundskolor varav 30 kommunala, skolbarnomsorgen vid 34 skolor varav 27 kommunala, 12 gymnasieskolor varav 5 kommunala och 3 vuxenutbildningsenheter. De synpunkter som framkommit vad gäller grundskolan och gymnasiet sammanfattas nedan.

Inom *grundskolan (inklusive fritidshemmen)* har skolornas arbete mot alla former av kränkande behandling varit ett fokusområde. Det finns förbättringsområden men inspektörerna har noterat att det samtidigt finns höga ambitioner för att skapa en trygg miljö för eleverna. Inspektörerna framhåller vidare att det är viktigt att lärarna i än större utsträckning höjer förväntningarna på eleverna och coachar dem. Förskoleklassernas roll bör vidare tydliggöras i en egen arbetsplan med lokal pedagogisk planering. Inom fritidshemmen har personaltätheten fortsatt att sjunka och barngruppernas storlek att öka. Inspektörerna noterar att det förekommer stora kvalitetsskillnader mellan skolornas fritidshem.

Inom *gymnasieskolan* är skolledarnas uppföljning av lärarnas ledarskap och metoder i klassrummet ett fortsatt utvecklingsområde. Det saknas en policy för hur informations- och kommunikationstekniken ska användas i ett utökat pedagogiskt syfte. Elevfrånvaren inom gymnasieskolan är ett problemområde. Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling har blivit bättre, men skolorna behöver bli bättre på att kartlägga hur läget är på skolan som grund för planen.

Utbildningsnämndens tillsyn av fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem som inte är kopplade till en skola

Nämnden har tillsynsansvaret för fristående förskolor samt pedagogisk omsorg och fritidshem som inte är kopplade till en skola. Nämnden utfärdar också godkännanden för sådan verksamhet. Nämnden har i årets verksamhetsberättelse redovisat vissa uppgifter om denna verksamhet vilket är positivt.

Under 2011 utfärdades 15 nya tillstånd till fristående förskola och 5 beslut om avslag. Ett arbete har påbörjats med att förstärka tillsynen och under hösten 2011 har 60 fristående förskolor fått tillsyn vilket kan jämföras med 30 under våren. 19 enheter fick förelägganden att avhjälpa brister. Revisionskontoret har inhämtat kompletterande information om vilka iakttagelser som är återkommande i tillsynen. Iakttagelser som återkommer är behovet av att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och tydliggöra ansvar och befogenheter i verksamhe-

ten. Svårigheter finns också att omsätta den reviderade läroplanens intentioner som började gälla 1 juli 2011. I tillsynen noteras också alltför ofta att lagen om registerkontroll av personal som arbetar inom förskola, skola och skolbarnomsorg inte följts.

Skolinspektionens granskning

Under 2011 har skolinspektionen endast genomfört ett par kvalitetsgranskningar där någon enstaka kommunal skola ingått. Under 2012-2013 kommer skolinspektionen granska samtliga gymnasie- och grundskolor i sin riktade tillsyn av Stockholms kommun.

Uppföljning avseende skolpliktsbevakning

Skolinspektionen granskade föregående år skolpliktsbevakningen i vilken nämnden fick allvarlig kritik, bl.a. för att skolpliktsskolorna alltför sällan följer upp ej skolplacerade elever och att kommunen brister vid anmälningar från fristående skolor att elev är frånvarande i stor utsträckning. Revisionskontoret har följt upp de åtgärder som nämnden vidtagit med anledning av kritiken.

Utbildningsnämnden har i sitt svar till skolinspektionen (2011-06-16) svarat att de skolor som fått kritik har startat ett förbättringsarbete. Vidare har grundskoleavdelningen haft en tillfällig förstärkning för att gå igenom skolpliktsskolornas ej placerade elever. I november 2011 visade förvaltningens genomgång av samtliga skolors ej skolplacerade elever, att antalet uppgick till drygt 500. Det betyder inte att de inte var skolplacerade men skolpliktsskolan har inte kunskap om var de i så fall är placerade.

Av nämndens svar till skolinspektionens granskning framgår att det skriftliga dokumentet "Rutiner för skolpliktsbevakning" ska förtydligas. Bl.a. att skolpliktskolan minst var 14:e dag, oftare vid toppar av in- och utflyttning, ska göra en sökning i nämndens system (Bosko) över vilka som saknar skolplacering. Denna rutin har inte implementerats ännu. Förvaltningen avser dock att delvis förändra rutiner och arbetssätt centralt för att bättre stödja enheterna. I utbildningsnämndens nya organisation från 1 juli 2011 har en ny tjänst inrättats på tillhandahållaravdelningen som kommer att hålla ihop rutiner och system för detta. Rutinerna ska också tydliggöras för fristående skolor. Denna tjänst kommer att vara bemannad först den 1 april 2012.

Revisionskontorets bedömning är att det inte är helt tillfredsställande att rutiner med krav på att enheterna behöver skärpa kontrollen av ej skolplacerade elever, inte har implementerats ännu. Det pågår dock ett arbete för att få en organisation för detta på förvaltningen som ska se över rutiner och stöd till såväl kommunala som fristående skolor. I budget 2012 har nämnden också en KF

aktivitet som avser att säkerställa rutiner och arbete för att se till att eleverna fullgör sin skolplikt.

Uppföljning avseende mottagandet i grundsärskolan

Skolinspektionen genomförde en granskning föregående år angående mottagandet i särskolan. Granskningen visade på stora brister.

Nämnden har härefter gjort en genomgång av alla elevärenden. Samma brister som skolinspektionen noterat fann nämnden också i sin genomgång. Alla elevärenden har kompletterats i de delar som var bristfälliga. Vid genomgången har ca 15 elever funnits inte längre vara berättigade att gå i grundsärskolan. Men de ursprungliga besluten att ta emot dessa elever i särskolan har bedömts vara korrekta. Däremot kan det inte uteslutas att eleven skulle kunnat återgå till grundskolan tidigare.

Nya riktlinjer och stödmaterial har tagits fram för mottagande i särskolan och som anpassats till nya skollagen. I de nya riktlinjerna har det också skrivits in att i besluten om mottagande i särskolan ska det också framgå när beslutet ska följas upp. Riktlinjerna har implementerats under hösten 2011.

Revisionskontoret bedömning är att nämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa ett korrekt mottagande i särskolan och att besluten följs upp under skoltiden.

Uppföljning avseende skolornas arbete mot mobbning och annan kränkande behandling

Revisionen har genomfört ett antal granskningar avseende skolornas arbete med att motverka mobbning och annan kränkande behandling. En uppföljande granskning redovisades i rapport 2005:12. I rapporten lämnades ett antal rekommendationer. De viktigaste rekommendationerna var att skolornas handlingsplaner behöver utvecklas för att motsvara lagens krav och att det förebyggande arbetet behöver utvecklas.

Revisionskontorets har gjort en uppföljning på en övergripande nivå när det gäller lämnade rekommendationer och med utgångspunkt i nuvarande skollags bestämmelser. Intervjuer har genomförts med förvaltningsledningens stab och några grundskolechefer. Härutöver har en genomgång skett av styrande dokument och inspektörsrapporter.

Revisionskontorets bedömning är att arbetet mot kränkande behandling är ett område som är prioriterat. Jämfört med de förhållanden som rådde vid revisionens tidigare granskning, har ny tydligare lagstiftning med krav på årliga planer bidragit till att utveckla arbetet. Den nya lagstiftningen har också bidragit till en

skärpning vad gäller dokumentationen och insikten om betydelsen av den. Revisionens tidigare rekommendation om behovet av en stadsövergripande policy och stödmaterial är enligt vår bedömning tillgodosett genom de skrivningar som finns i fullmäktiges nuvarande skolplan dvs. ”nolltolerans ska råda mot mobbning, kränkningar och våld”. Vidare finns riktlinjer och stödmaterial som utbildningsförvaltningen och berörda myndigheter har tagit fram.

Några förbättringsområden har identifierats som revisionskontoret anser viktiga att utveckla/arbete vidare med:

- Skolornas likabehandlingsplaner så att de blir ett mer levande dokument
- Brukarundersökningarnas frågeställningar rörande kränkande behandling, så att resultatet lättare kan användas för analys och bedömning
- Den övergripande uppföljningen av skolornas arbete mot kränkande behandling inklusive uppföljningsunderlag i form av den statistik som numera ska rapporteras in till huvudmannen.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2011 och bedömer att nämndens egna mål för verksamhetsområdet ansluter till kommunfullmäktiges mål och delar av de nationella målen.

Skolverkets rapport om kommunalt huvudmannaskap i praktiken som kom i december 2011 pekar på att de nationella målen är styrande för skolan och kommunerna får inte ha en lägre ambitionsnivå än så. Enligt revisionskontorets bedömning finns de nationella målen till delar med i fullmäktiges och nämndens mål. I verksamhetsplanen för 2012 har nämnden kompletterat sina mål med förväntat resultat/målbild som bidrar till att ytterligare tydliggöra kopplingen till de nationella målen. Det nationella målet att ”elever i grundskolan (inkl. grundsärskolan) ska få det stöd som de behöver för att ha möjlighet att nå de kunskaps-

krav som minst ska uppnås”, är för många skolor en stor utmaning och kan behöva tydliggöras mer. Fritidshemmen är också en verksamhet som på ett tydligare sätt bör omfattas av nämndens mål- och resultatstyrning.

Inom utbildningsnämnden pågår en översyn av mål- och resultatstyrningen inför budget 2013. Översynen är enligt revisionskontoret angelägen. Förutom iakttagelserna ovan vill revisionskontoret uppmärksamma nämnden på att risken är stor att nämndens styrning och prioriteringar blir otydliga med det stora antalet indikatorer som finns för nämndens verksamheter.

Under året har ett stort arbete lagts ner för att skapa goda förutsättningar för implementeringen av det nya regelverket för grund- och gymnasieskolan som började gälla fr.o.m. höstterminen 2011. I samband med detta har flera kompetenshöjande insatser för lärarna genomförts.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2011	Tertial- rapport 2 2011	Bokslut 2011	Avvikelse T2 – bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	14 579,9	14 422,8	14 466,0	-43,2	-0,3%
Intäkter	1 761,1	1 597,8	1 686,0	88,2	5,5%
Verksamhetens nettokostnader⁵	12 818,8	12 825,0	12 780,0	45,0	0,4%
Avskrivningar	38,1	39,6	40,2	-0,6	-1,5%
Internräntor	4,8	3,5	3,8	-0,3	-5,6%
Driftbudgetens net- tokostnader	12 861,7	12 868,1	12 824,0	44,1	0,3%
Justerat netto, efter resultatöverföringar⁶	12 761,9	12 741,1	12 750,2	9,1	0,1%
Investeringsplan					
Utgifter	75,0	79,5	67,4	12,1	15,2%
Inkomster					
Nettoutgifter	75,0	79,5	67,4	12,1	15,2%

⁵ justerat netto (beräknade prestationsförändringar, begärda budgetjustering)

⁶ och efter budgetjusteringar (prestationsförändringar och omslutningsförändringar)

Sammanställningen visar att prognossäkerheten vad gäller nettokostnaderna för nämnden totalt i tertialrapporterna har varit tillfredsställande under året. När det gäller investeringarna har avvikelsen varit större. Enheternas prognossäkerhet har också förbättrats vilket gör att avvikelsen mellan bokslut och prognos 2 för justerat netto efter resultatöverföringar är liten.

Kostnadsavvikelsen mellan tertial 2 rapport och bokslutet (-43 mnkr) beror till stor del på överenskommelsen med stadsledningskontoret att inte ianspråka beviljade medel för stimulansbidrag (-35 mnkr). Avvikelsen vad gäller intäkterna (88 mnkr) beror till stor del på enheternas försiktighet i prognostiserade intäkter från försäljning och ökade stadsbidrag från skolverket (läraryftet och forskarskola).

Nämnden har i årets tertial 2 lämnat en första analys av måluppfyllelsen utifrån inkomna läsårsdata 2010/2011. De preliminära resultaten stämmer väl med det slutliga utfallet. Analysen har fördjupats och breddats i nämndens verksamhetsberättelse.

I nämndens nya organisation fr.o.m. 1 juli 2011 har en tydligare åtskillnad gjorts mellan styrningen av de kommunala skolorna och uppdraget att tillhandahålla information om och ha insyn i verksamheterna oavsett organisationsform (tillhandahållaravdelningen). Inom sistnämnda avdelning finns också nämndens tillsynsansvar för fristående förskolor.

Gymnasieskolorna har också fr.o.m. 1 juli en ny organisation med 10 områden och varsin områdeschef. Varje område har två till tre gymnasieskolor med varsin rektor. Syfte med organisationen är att skapa ett tydligare pedagogiskt ledarskap. Samtidigt ska den nya organisationen bättre kunna möta omställningen för ett vikande elevunderlag.

Inom grundskole- och gymnasieavdelningarna finns former för hur övergripande mål ska omsättas i enhetsvisa arbetsplaner. Resultaten följs upp i dialoger mellan rektor och grundskolechef respektive gymnasieområdeschef. Enheternas resultat jämförs med varandra och utvärderas utifrån kriterier för t ex. ”en välskött skola”.

Samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa (rapport 9, november 2011)

Revisionskontoret har granskat om det finns en fungerande samverkan mellan förskola, skola och socialtjänsten utifrån socialtjänstlagen, nationella riktlinjer och stadens riktlinjer. Granskningen har omfattat fyra stadsdelsnämnder (Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Södermalm och Farsta). Socialnämnden och utbildningsnämnden berörs också av granskningen.

Revisionens samlade bedömning är att det i delar finns en samverkan som fungerar i de granskade stadsdelsnämnderna. Exempel på detta är anmälningsmöten när de hålls och nätverk där samverkan också sker med polisen. Men det finns brister som gör att arbetet med att implementera stadens nya riktlinjer behöver intensifieras. Utbildningsnämnden har en viktig roll som pådrivande och stödjande i arbetet med att få till stånd en fungerande samverkan i respektive stadsdelsområde.

Rapporten har överlämnats till nämnden för yttrande till senast den 15 mars 2012.

3.2 Intern kontroll

Revisionskontoret har granskat nämndens interna kontroll och bedömer att den inte är helt tillräcklig. Bedömningen baseras på revisionskontorets tidigare rekommendation att nämnden behöver systematisera arbetet kring den interna kontrollen på alla nivåer i organisationen. Genomförda granskningar visar också att det finns brister i interna kontrollen. I förvaltningens nya organisation har dock internkontrollfrågorna samlats under förvaltningsledningen och antalet handläggare ska utökas från en till två vilket ska ge bättre förutsättningar för att utveckla internkontrollarbetet.

Nämndens system för intern kontroll

Nämnden har uppdaterat sitt system för intern kontroll 2011-01-20 i den del som rör nämndens styrdokument. I nämndens internkontrollsystem har inte skolnivån och deras ansvar för den interna kontrollen tydliggjorts. Enligt revisionskontoret är det viktigt att utveckla hur enheterna ska involveras i internkontrollarbetet och göra internkontrollsystemet känt i organisationen. Internkontrollen bör vara en del i nämndens ordinarie styr- och uppföljningsprocesser.

Nämndens internkontrollarbete utgår ifrån en övergripande risk- och väsentlighetsbedömning av såväl verksamhet som ekonomi. Enligt revisionskontoret är det angeläget att göra enheterna mer delaktiga i arbetet med risk- och väsentlighetsanalysen.

Nämndens kontrollaktiviteter 2011 har utgått ifrån nämndens internkontrollplan. Kontrollaktiviteterna har omfattat:

- attest och delegation
- uppföljning av avtal (14 enheter)
- skydd av tillgångar (12 enheter)
- ersättning för egna utlägg (31 enheter)

- kontroll av löneutbetalningar (6 enheter)
- kontroll av prognoser för enskilt drivna verksamheter
- prissättning av varor och tjänster (3 enheter)

Planerade aktiviteter i internkontrollplanen har genomförts och resultatet av dem finns redovisade i nämndens verksamhetsberättelse. Iakttagelser har gjorts inom flertalet av de granskade områdena och vidtagna åtgärder redovisas.

Kontrollen av lönehantering har utgått ifrån personalstrategiska avdelningens cirkulär för internkontroll av lönehanteringen. Uppföljningen påbörjades under hösten 2011 och kommer att fortsätta under 2012.

Granskning av persontransporter och skolskjutsar (rapport nr 7, september 2011)

Revisionskontoret har granskat uppföljning och kontroll av kostnaderna för persontransporter vid fyra stadsdelsnämnder och skolskjutsar vid utbildningsförvaltningen.

De två kommunala skolorna som har ingått i granskningen lägger stor vikt vid att resorna samordnas. De har också system för kontroll av att debiterade resor har genomförts och att avbokade resor inte debiteras. Granskningen visar dock att motsvarande kontroller inte genomförs för friskoleelevernas skolskjutsar.

Nämnden har den 24/11 2011 lämnat ett yttrande och instämmer i de synpunkter som framförs i revisionsrapporten. I yttrandet anges vidare att åtgärder kommer att vidtas för att stärka den interna kontrollen i hanteringen av skolskjutsar.

Systematiskt brandskyddsarbete

Revisionskontoret har granskat det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) i några av stadens byggnader och verksamheter. Två skolor, Hägerstensåsens skola och S:t Eriks gymnasium har ingått i granskningen.

Syftet har varit att bedöma om det förebyggande brandskyddsarbetet bedrivs i enlighet med intentionerna i lagen om skydd mot olyckor (LSO). Av lagen framgår att alla fastighetsägare och nyttjanderättshavare ska bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete. Det ska finnas en aktuell brandskyddsbeskrivning, en tydlig ansvarsfördelning och brandskyddsorganisation, utbildning och övning samt en fungerande egenkontroll av byggnadens och verksamhetens brandskydd. Egenkontrollen ska ske med systematik och dokumenteras.

Av granskningen framgår att det finns aktuella brandskyddsbeskrivningar samt en tydlig ansvarsfördelning mellan fastighetsägaren SISAB och nyttjanderättshavare vid de granskade skolorna. Såväl SISAB:s egen personal som rek-

tor/intendent samt vaktmästare vid skolorna har genomgått brandskyddsutbildning. Utrymningsövningar genomförs en gång per termin.

Granskningen visar att skolornas egenkontroller har brister. Dessa genomförs inte med tillräcklig systematik. För S:t Eriks gymnasium har vi inte kunnat verifiera någon egenkontroll då dokumentation saknades. På Hägerstensåsens skola är dokumentationen ofullständig.

Enligt revisionskontoret vore det en fördel om skolorna dokumenterar sin egenkontroll i SISAB:s system REQS. En registrering i REQS skulle underlätta uppföljning och kontroll för såväl SISAB, förvaltningens säkerhetssamordnare som för enskilda skolor.

Revisionskontorets samlade bedömning är att skolorna inte genomför sin egenkontroll av brandskyddet på ett helt tillfredsställande sätt.

Uppföljning av hanteringen av skyddade personuppgifter inom grundskoleverksamheten

Revisionskontoret genomförde under 2008 en granskning av hur skyddade personuppgifter hanterades vid stadens grundskoleverksamhet. Revisionsrapporten ”Hantering av skyddade personuppgifter inom stadens grundskoleverksamhet” överlämnades till utbildningsnämnden 2008-12-16 för yttrande. Då bristerna bedömdes vara allvarliga sekretessbelade revisionskontoret rapporten.

I revisionsrapporten lämnades följande rekommendationer:

- Utbildningsnämnden bör utarbeta anvisningar som respektive skola kan ha som stöd vid sin hantering av skyddade personuppgifter.
- Samtliga grundskolor bör ha dokumenterade rutiner för hur skyddade personuppgifter ska hanteras.
- Användarnas åtkomst till skyddade personuppgifter i verksamhetssystemet BoSko bör begränsas.
- Behörigheterna bör avslutas för de användare som inte är användare av BoSko.

Utbildningsnämnden yttrade sig över revisionsrapporten 2009-02-12. Av yttrandet framgår att förvaltningsspecifika anvisningar ska upprättas med stadens generella anvisningar som grund. Vidare anges att rutiner kring skolornas hantering av skyddade personuppgifter kommer att byggas upp. Av yttrandet framgår även att BoSko ska kompletteras med en funktion som begränsar användarnas åtkomst till skyddade personuppgifter. Därtill kommer regelbundna behörighetsuppföljningar att genomföras och de användare som har varit inaktiva under en längre tid kommer få sina behörigheter avslutade.

Revisionskontoret har under december 2011 genomfört en uppföljande granskning av nämndens hantering av skyddade personuppgifter. Granskningen visar att det inte har upprättats några förvaltningsspecifika anvisningar utan hänvisning sker till kommunfullmäktiges stadsövergripande policy om skyddade personuppgifter med riktlinjer. Därtill har det inte upprättats dokumenterade rutiner vid skolorna för hur skyddade personuppgifter ska hanteras.

Enligt revisionskontorets bedömning är kommunfullmäktiges stadsövergripande policy på en för generell nivå för att utgöra ett bra stöd för skolorna. Av policyn framgår att varje nämnd ska utforma anvisningar om hanteringen av skyddade personuppgifter inom den egna verksamheten, om så krävs. För att skyddade personuppgifter ska hanteras på ett enhetligt och säkert sätt vid skolorna krävs enligt revisionskontoret att nämndspecifika anvisningar utfärdas.

Revisionskontoret har varit i kontakt med ett antal skolor. I likhet med 2008 års granskning kan det konstateras att den administrativa hanteringen av skyddade personuppgifter skiljer sig åt mellan skolorna. Även säkerheten i hanteringen varierar.

I den stadsövergripande policyn anges att varje nämnd regelbundet ska följa upp att gällande regler för hantering av skyddade personuppgifter efterlevs inom den egna nämnden. Några sådana uppföljningar har nämnden inte genomfört.

En allvarlig säkerhetsbrist som noterades vid granskningen 2008 var att åtkomsten till skyddade personuppgifter inte kan begränsas på ett tillfredsställande sätt i verksamhetssystemet BoSko. Sedan hösten 2011 har arbete pågått med att komplettera systemet med en sekretessmodul. Modulen kommer enligt förvaltningen att vara i funktion under våren 2012. Enligt revisionskontoret uppfattning borde denna åtkomstbegränsning gjorts långt tidigare.

När det gäller behörighetsadministrationen har nya rutiner införts med avseende på uppföljning och borttag av behörigheter till BoSko. De användare som inte har loggat in i systemet under en tremånadersperiod får sin behörighet automatiskt spärrad.

Revisionskontorets samlade bedömning är att säkerheten i hanteringen av skyddade personuppgifter inte är tillräcklig. Enligt revisionskontoret är det angeläget att det upprättas nämndvisa anvisningar som skolorna kan ha som stöd i sin hantering av skyddade personuppgifter. Granskningen visar att det finns ett behov av att enhetliga rutiner tas fram. I likhet med 2008 års granskning kan det konstateras att skolorna hanterar dessa frågor på olika sätt samt att hanteringen inte alltid är säker för den enskilde eleven.

Arvoden till förtroendevalda

Revisionskontoret har genomfört granskning av utbetalning av fasta årsarvoden och sammanträdesarvoden till förtroendemän i 29 av stadens nämnder, däribland utbildningsnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma

nämndens följsamhet till stadens regelverk och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har genomförts genom registeranalys av samtliga utbetalda arvoden under perioden januari – oktober 2011 till nämndens ledamöter och ersättare. Kontroll har skett mot förtroendemannaregistret, mot regelverket och mot samtliga förtroendevaldas underlag för fasta årsarvoden som skickats till serviceförvaltningen för registrering i LISA-systemet. Underlagen för sammanträdesarvoden har slumpvis kontrollerats. Därutöver har den interna kontrollen i form av efterkontroll av utbetalda arvoden kartlagts.

Granskningen av utbildningsnämndens årsarvoden har inte visat några avvikelser. För sammanträdesarvoden har noterats att arvode för förberedande gruppleddarmöte en vecka före ordinarie sammanträde har betalats ut trots att protokoll eller anteckningar inte förs på dessa möten. Revisionskontoret har uppmanat förvaltningen att klargöra om de ovan nämnda gruppleddarmötena en vecka före nämndens sammanträden är att betrakta som planerings- och budgetberedning.

Nämnden har ingen systematisk uppföljning av utbetalda arvoden.

Sammanfattningsvis bedöms att nämnden följer regelverket för årsarvoden men inte helt reglerna för sammanträdesarvoden. Nämnden behöver också införa en rutin för efterkontroll av utbetalda arvoden.

Internredovisningen

Med hjälp av konsult har en granskning av nämndens internredovisning genomförts. Granskningen syftar till att bedöma om den interna kontrollen avseende internredovisningen är tillräcklig samt om redovisningen är rättvisande.

Granskningen som avser januari-november år 2011 har inriktas mot följande moment:

- Registeranalys av transaktioner inom valda verksamheter och konton.
- Genomgång av styrande och stödjande dokument inom området.
- Kartläggning av förekommande kontrollaktiviteter och tillsyn i syfte att säkerställa en rättvisande redovisning.
- Intervjuer med berörda befattningshavare.

Bedömning av den interna kontrollen har skett med utgångspunkt i COSO-modellens olika delkomponenter.

Revisionskontorets samlade bedömning är att aktuella och ändamålsenliga regler och riktlinjer för redovisning/internredovisning finns framtagna. Vi bedömer även att det finns en kontrollmiljö etablerad som ger förutsättningar för en kvali-

tativt god och rättvisande redovisning. De kontroller och den uppföljning som sker av den centrala redovisningsfunktionen bedöms dock vara begränsade sett till förvaltningens storlek och antalet medarbetare som är involverade i ekonomiprocesserna.

Granskningen visar på att det finns behov av att tydliggöra hur förvaltningens kodplan avseende baskonton ska tillämpas. För stora variationer i användningen av kontoplanen innebär risk för bristande kvalitet på redovisningen vilket försämrar möjligheterna till en relevant uppföljning och analys.

Utbildningsnämnden har inte ställt krav på eller fastställt heltäckande regler för löpande periodisering av intäkter och kostnader. Fokus på periodisering ligger vid tertialbokslut (T2) och årsbokslut. Löpande periodisering sker dock av väsentliga poster inom flertalet verksamheter vilket är positivt. Granskningen visar dock att det är angeläget att fortsätta att utveckla rutinerna för periodisering för att få rättvisande underlag för prognoserna. Brister finns bl.a. hänförliga till kostnader för IT, telefoni och licensavgifter, vissa kostnader som förs över till annan förvaltning samt försåld förskoleverksamhet.

Uppföljning av granskning avseende interna kontrollen i ekonomi- och lönehanteringen

Med hjälp av konsult genomfördes föregående år en granskning avseende intern kontroll avseende löne- och ekonomirutinerna. Sammantaget bedömdes den interna kontrollen som i allt väsentligt tillfredsställande. Förvaltningen rekommenderades dock att systematisera uppföljningen av behörigheter i Agresso och Lisa. Vidare rekommenderades enheterna att tydligt dokumentera vilka kontroller som ska göras i samband med rutinerna.

Revisionskontorets uppföljning under december 2011 har visat att personalavdelningen har påbörjat en uppföljning av lönehanteringen, vari det ingår att följa upp behörigheterna i LISA. Någon mer systematiserad uppföljning av behörigheter i Agresso har inte skett. Någon information har inte gått ut till enheterna om att de ska dokumentera vilka kontroller som ska göras i samband med rutinerna. Revisionskontorets uppföljning vid tre enheter har också visat att deras lokala rutiner inte är dokumenterade.

Det har också framkommit att relativt stora lönebelopp som fördelats i LISA har hamnat på felkonto och först till bokslutet blivit rättat. Gällande rutiner för rättelser har inte följts. En förklaring som enheterna framfört är att det är svårt få fram ändamålsenliga underlag för rättelsen, vilket försvårat rättningsarbetet.

Uppföljning av granskning avseende förtroendekänsliga poster

Med hjälp av konsult genomfördes föregående år en granskning avseende förtroendekänsliga poster (resor, representation, personnära kostnader för ledande befattningshavare samt bisysslor). Granskningen visade att det fanns brister i redovisningsrutinerna och i kvaliteten vad gäller redovisningsmaterialet. Beträffande bisysslor rekommenderades att en kartläggning görs med jämna mellanrum.

Revisionskontorets uppföljning visar att information har gått ut till enheterna vad gäller representation och krav på att syfte och deltagare ska framgå av redovisningsmaterialet. Vidare har information gått ut om vilka begränsningar som gäller i avdragsrätten för mervärdesskatt. I förvaltningens uppföljning av interna kontrollen har detta område granskats särskilt under 2011. När det gäller rutiner för bisysslor kvarstår rekommendationen att anställdas bisysslor bör regelbundet kartläggas för att säkerställa efterlevnaden av regler och riktlinjer.

4 Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens bokslut och räkenskaper för år 2011 är rättvisande.

En granskning har skett med hjälp av konsult av nämndens årsbokslut för 2011. Granskningen är översiktlig och har skett med utgångspunkt från särskilt granskningsprogram framtaget av revisionskontoret.

Sammanfattningsvis bedöms årsbokslutet som rättvisande. Bedömningen är att det råder en god ordning i underlagen till bokslutet och posterna är i allt väsentligt väl dokumenterade. Inga kvarstående punkter finns från delårsbokslutsgranskningen.

Staffan Moberg
Stadsrevisor

Maria Assarsson
Certifierad kommunal revisor

Bilaga I

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning, uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/</i>	
<i>Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhets-syn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljning ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
- Nämnden har ett system för intern kontroll för en effektiv och rättssäker verksamhet samt för att förebygga allvarliga fel och skador.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Bilaga 2

Revisionsrapporter under perioden april 2011 – mars 2012

Samtliga rapporter finns tillgängliga på **www.stockholm.se/revision**

2011:7	Granskning av persontransporter och skolskjutsar
2011:8	Intern kontroll i entreprenader och byggprojekt
2011:9	Samverkan kring barn som far illa eller att riskerar att fara illa
2011:10	Styrning och kontroll av stora investeringsprojekt
2011:11	Insatser för vuxna med missbruksproblematik
2012:1	Efterlevnad av stadens markanvisningspolicy
2012:2	Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen